

Kurs Organizatora Turystyki PTTK 2009/2010

Etnografia cz. 1

Mniejszości narodowe

Małgorzata Gładyś

**Studencki Klub Przewodników Turystyki Górskiej Koło nr 23
przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Zakres materiału

- Część 1
  - Mniejszości narodowe i etniczne
- Część 2
  - Wyznania Polski
- Część 3
  - Kultura ludowa w Polsce

Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce

Mniejszość narodowa a mniejszość etniczna

Mniejszości narodowe w Polsce

Mniejszości etniczne w Polsce

**Studencki Klub Przewodników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Mniejszość narodowa

Mniejszością narodową, w rozumieniu ustawy, jest grupa obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki:

1. jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
2. w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją;
3. dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji;
4. ma świadomość własnej historycznej wspólnoty narodowej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;
5. jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat;
6. utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.

Ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Mniejszość narodowa

Mniejszością **narodową**, w rozumieniu ustawy, jest grupa **obywateli polskich**, która spełnia łącznie następujące warunki:

1. jest **mniej liczebna** od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
2. w sposób istotny **odróżnia** się od pozostałych obywateli **językiem, kulturą lub tradycją**;
3. **dąży do zachowania** swojego języka, kultury lub tradycji;
4. ma świadomość własnej **historycznej wspólnoty narodowej** i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;
5. jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od **co najmniej 100 lat**;
6. **utożsamia się z narodem** zorganizowanym we **własnym państwie**.

Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie

Mniejszość etniczna

Mniejszością etniczną, w rozumieniu ustawy, jest grupa obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki:

1. jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
2. w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją;
3. dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji;
4. ma świadomość własnej historycznej wspólnoty etnicznej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;
5. jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat;
6. nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.

Ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Mniejszość etniczna

Mniejszością **etniczną**, w rozumieniu ustawy, jest grupa **obywateli polskich**, która spełnia łącznie następujące warunki:

1. jest **mniej liczebna** od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
2. w sposób istotny **odróżnia** się od pozostałych obywateli **językiem, kulturą lub tradycją**;
3. **dąży do zachowania** swojego języka, kultury lub tradycji;
4. ma świadomość własnej **historycznej wspólnoty etnicznej** i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;
5. jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od **co najmniej 100 lat**;
6. **nie utożsamia się z narodem** zorganizowanym we **własnym państwie**.

Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie

Mniejszość narodowa a mniejszość etniczna

Mniejszość narodowa   **Mniejszość etniczna**

utożsamia się
z narodem
zorganizowanym we
własnym państwie

nie utożsamia się
z narodem
zorganizowanym we
własnym państwie

Mniejszości narodowe w Polsce

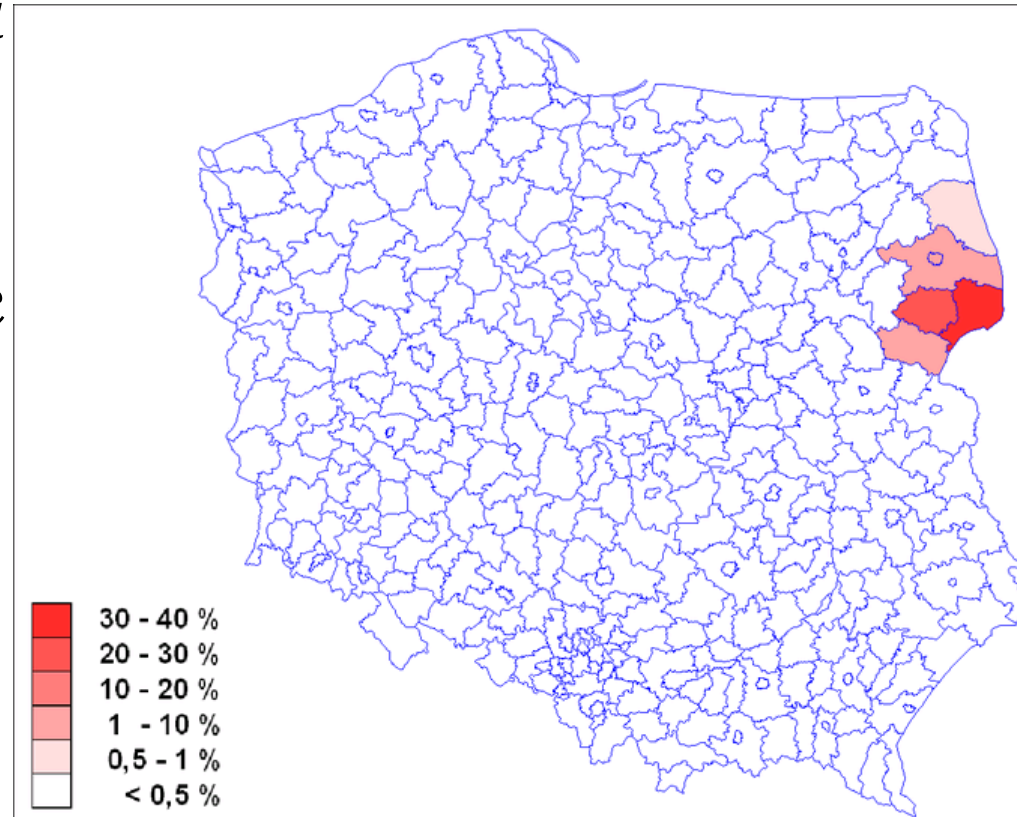
- Białorusini
- Czesi
- Litwini
- Niemcy
- Ormianie
- Rosjanie
- Słowacy
- Ukraińcy
- Żydzi

Białorusini

- ok. 50 tys. (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*)
- w większości ludność autochtoniczna
- 95 % zamieszkuje w województwie podlaskim

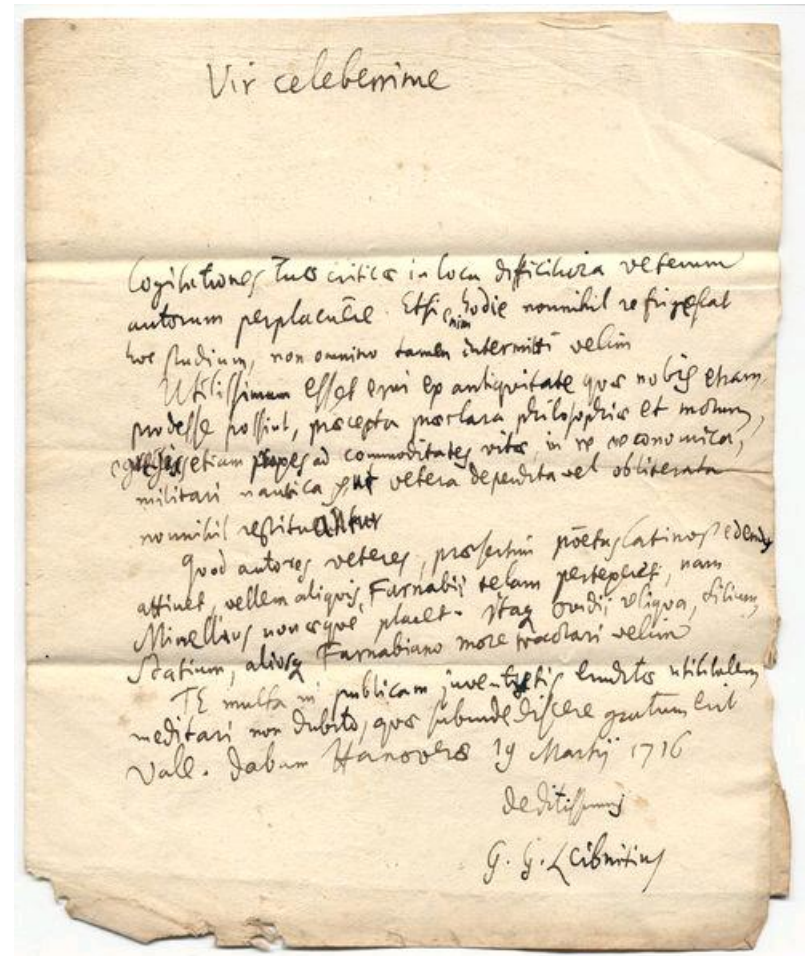

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Białorusini

- język: białoruski
- wyznanie: prawosławie

**Studencki Klub Przewodników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Białorusini

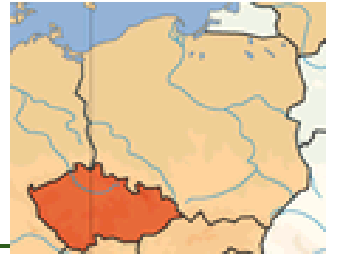

- Życie kulturalne, religijne i społeczne:
  - Związki i organizacje społeczne (np. Białoruskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne w Polsce)
  - Imprezy kulturalne (Festiwal Białoruskiej Muzyki Młodzieżowej „Basowiszcza”, Festiwal "Piosenka Białoruska”)
  - Prasa i organizacje prawosławne
- Media
  - Własne tytuły prasowe (np. Niwa, Białoruskie Zeszyty Historyczne), Radio Racja
  - Audycje w Radiu Białystok, TVP3 Białystok

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Czesi

- ok. 400 osób (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*),
- woj. łódzkie (m.in. wieś Zelów) - w większości ewangelicy uciekający w XVI-XVIII w. przed prześladowaniami
- Kotlina Kłodzka (woj. dolnośląskie) – ludność autochtoniczna

Czesi

- język: czeski (zatracony)
- wyznanie: ewangelicy
- znani Polacy pochodzenia czeskiego:
  - Jan Matejko
  - Leopold Staff
  - Gustaw Holoubek

Litwini

- ok. 6 tys. (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*),
wg. ambasady ok. 15 tys.
- w większości ludność autochtoniczna
- 90 % zamieszkuje woj. podlaskie
(Suwalszczyzna)

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Litwini

- język litewski
- wyznanie rzymskokatolickie
- w gm. Puńsk język litewski jako język pomocniczy
- jedyna mniejszość narodowa, która używa jęz. ojczystego do nauczania wszystkich przedmiotów

Litwini

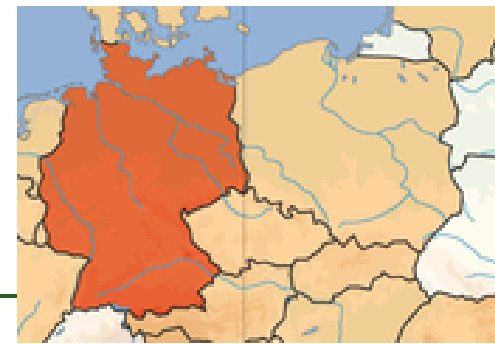

- organizacje o charakterze narodowym skupiające Litwinów w Polsce:
  - Stowarzyszenie Litwinów w Polsce
  - Wspólnota Litwinów w Polsce (skonfederowana ze Światową Wspólnotą Litwinów)
  - Stowarzyszenie Św. Kazimierza
  - Stowarzyszenie Młodzieży Litewskiej w Polsce

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Niemcy

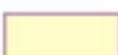
- największa liczebnie mniejszość narodowa w Polsce
- ok. 150 tys. (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*)
- w większości ludność autochtoniczna
- 70 % woj. opolskie (stanowią 10% mieszkańców województwa), 20% woj. śląskie

Niemcy

- język: niemiecki
- wyznanie: protestanckie, rzymskokatolickie
- brak szkolnictwa w języku ojczystym
- język pomocniczy w niektórych gminach

- gminy, w których język niemiecki jest językiem pomocniczym
- gminy, które zgodnie z ustawą mogą wprowadzić język niemiecki jako język pomocniczy

Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie

Niemcy

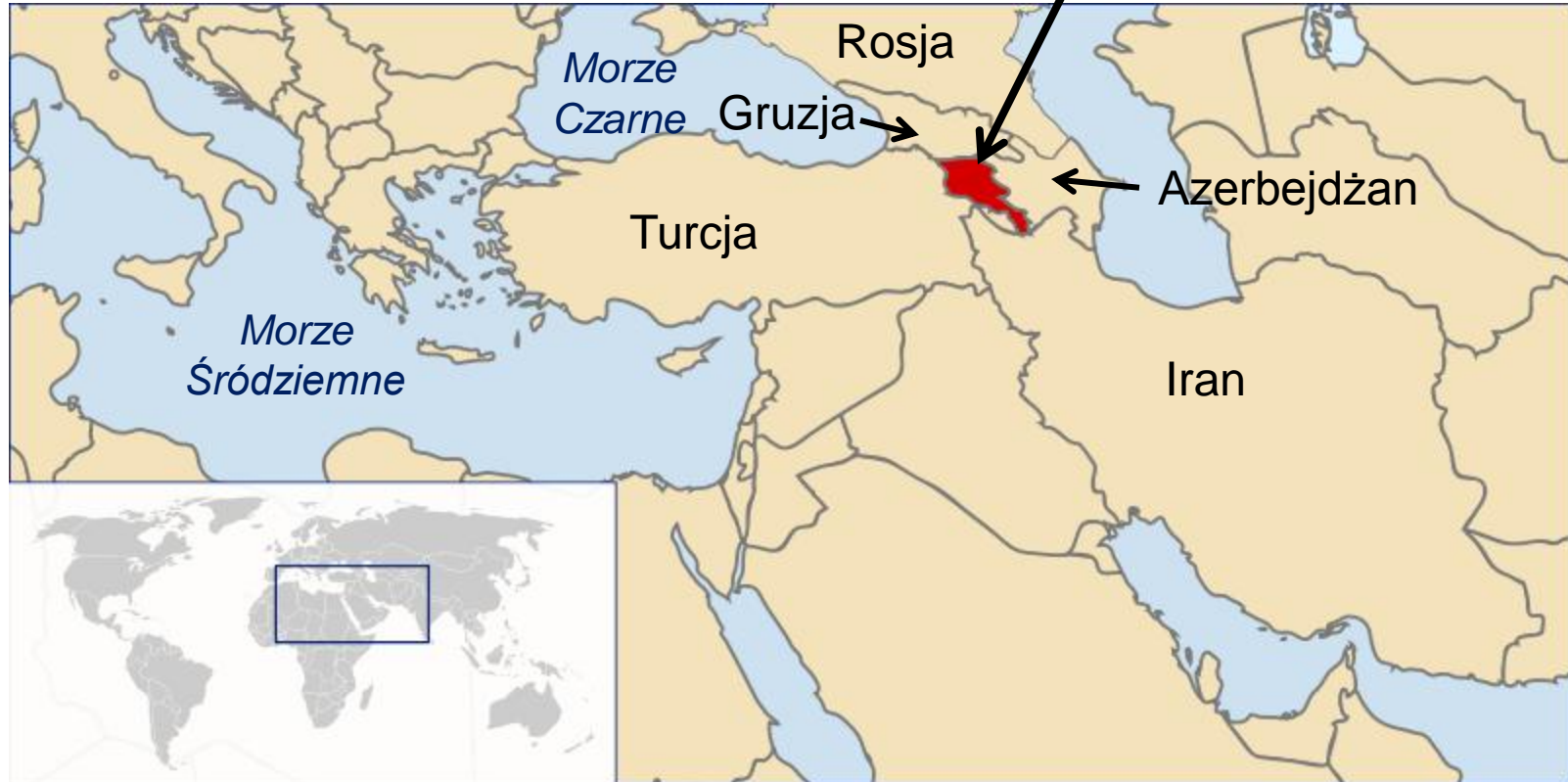

- stowarzyszenia i organizacje kulturalno-oświatowe:
  - Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
  - Rada Niemców Górnośląskich
- komitet wyborczy „Mniejszość Niemiecka”

Ormianie

Armenia

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Ormianie

- ok. 1 tys. (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*), szacowane ok. 40-80 tys.
- *stara emigracja* - potomkowie emigracji XI-XVII w.
- *nowa emigracja* - emigranci po II wojnie światowej i upadku ZSRR
- południowo-wschodnia Polska

Ormianie

- język: zatracony
- wyznanie: katolicy obrządku ormiańskiego
- szkolnictwo:
  - sobotnie szkoły dla dzieci w Warszawie i Krakowie

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Ormianie

- znani Polacy pochodzenia ormiańskiego:
  - Ignacy Łukasiewicz
  - Juliusz Słowacki
  - Zbigniew Herbert
  - Robert Makłowicz
  - Anna Dymna
  - Krzysztof Penderecki

**Studencki Klub Przewodników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Rosjanie

- ok. 6 tys. (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*), szacowane na ok. 10-13 tys.,
- Rosjanie, którzy pozostali po zaborach (duże miasta Białystok, Łódź, Warszawa)
- staroobrzędowcy przybyli w XVII i XVIII w. (woj. warmińsko-mazurskie i podlaskie)

Rosjanie

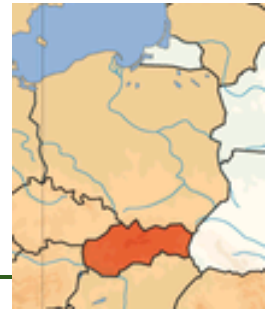

- język: rosyjski (zatracony)
- wyznanie: prawosławie i staroobrzędowcy
- organizacje kulturalno-oświatowe:
  - staroobrzędowcy: Naczelna Rada Staroobrzędowców
  - pozostali: Rosyjskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe,
  - prasa - „Rosyjski Kurier Warszawski”

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Słowacy

- ok. 2 tys. (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*),
szacowane na ok. 10-15 tys.
- ludność autochtoniczna
- Orawa i Spisz (woj. małopolskie)

Słowacy

- język słowacki
- wyznanie rzymskokatolickie
- szkolnictwo – język ojczysty nauczany w placówkach oświatowych
- organizacje kulturalno-społeczne:
  - Towarzystwo Słowaków w Polsce,
  - miesięcznik „Život”

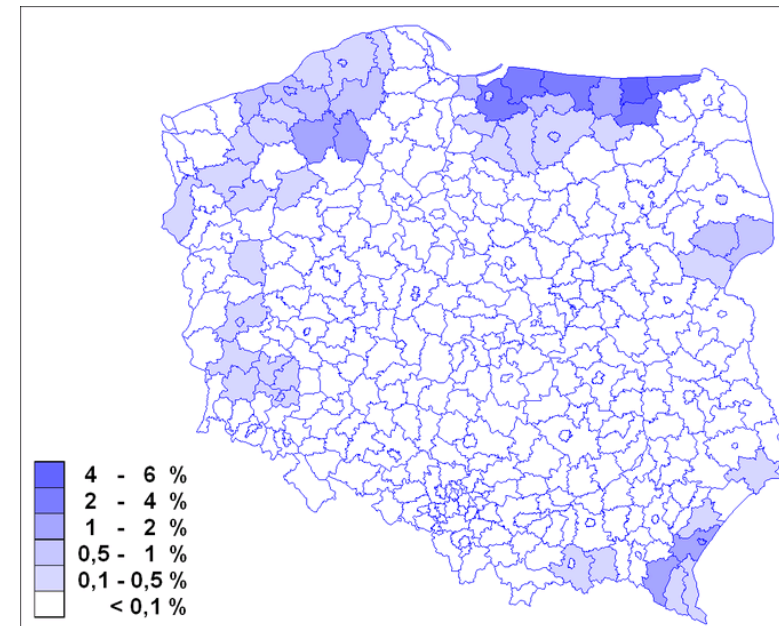
**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Ukraińcy

- ok. 30 tys. (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*)
- *szacowane ok. 300 tys.*
- ludność autochtoniczna – przesiedlana na ziemię odzyskane
- 40 % woj. warmińsko-mazurskie,
14 % zachodniopomorskie,
11 % podkarpackie

Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie

Ukraińcy

- język ukraiński
- wyznanie: grekokatolickie i prawosławne
- liczne organizacje społeczno-kulturalne (m.in. Związek Ukraińców w Polsce)
- prasa (m.in. tygodnik „Nasze Słowo”)
- imprezy kulturalne (m.in. "Festiwal Kultury Ukraińskiej" w Sopocie)

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Żydzi

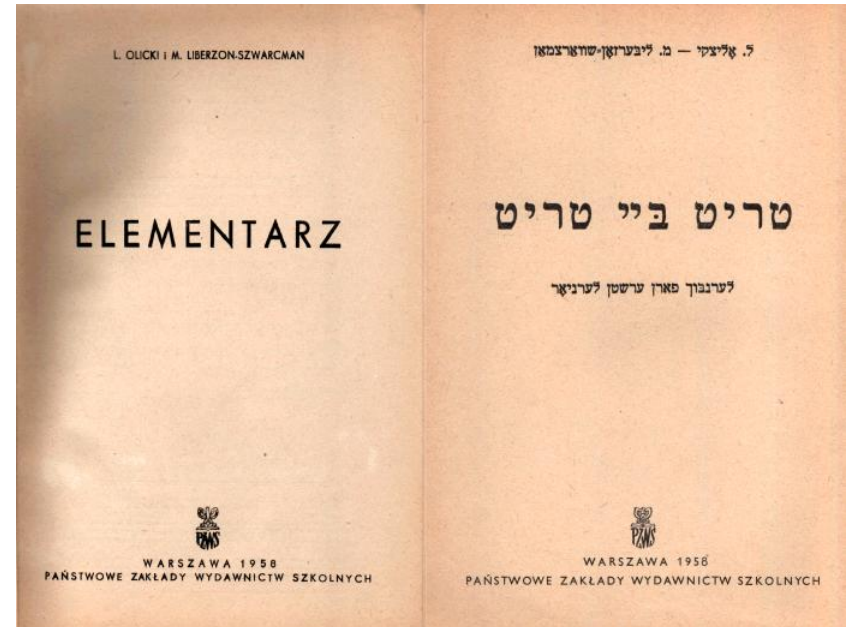

- do 1947 r. mniejszość etniczna
- mniejszość zarówno wyznaniowa jak i narodowa
- ok. 1 tys. osób (*niedokładne szacowanie – niektórzy nie czują się mniejszością narodową*)
- pierwsza emigracja w XI w., kolejne emigracje z powodu prześladowań Żydów w Europie i zagwarantowaniu praw i przywilejów Żydów wydawanych przez Polskich władców

Żydzi

- wyznanie: judaizm
- język: jidysz,
hebrajski

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Mniejszości etniczne w Polsce

- Łemkowie
- Romowie
- Karaimi
- Tatarzy

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Łemkowie

- ok. 6 tys. (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*), szacowane na ok. 60 tys.
- historycznie: Galicja, Zakarpacie, północna Słowacja
- wysiedleni w ramach Akcji Wisła
- obecnie: ok. 50 % woj. dolnośląskie, tylko 10% na Łemkowszczyźnie

Łemkowie

- język łemkowski
- wyznanie:
grekokatolicyzm i
prawosławie
- tradycyjny ubiór
- budownictwo

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Łemkowie

- różne teorie pochodzenia:
  - kolonizacja wołoska
  - teoria białochorwacka
- znani Łemkowie:
  - Andy Warhol
  - Nikifor Krynicki

Romowie

- ok. 13 tys. (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*), *szacowane na 30 tys.*
- pochodzenie: lud wędrowny, półwysep indyjski
- od XV w. w Polsce
- zamieszkują cały kraj

Romowie

- język romski
- wyznanie: rzymskokatolickie
- bogata kultura:
  - muzyka
  - rzemiosło kowalskie
- szkolnictwo
  - szkoła Suwałkach
- organizacje społeczno kulturalne, m.in. Stowarzyszenie Romów w Polsce

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Karaimi

- najmniejsza mniejszość etniczna w Polsce
- ok. 65 osób (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*),
wg. Związku Karaimów ok. 120 osób
- pochodzenie: Turcja
- rejon zamieszkiwany: Warszawa, Kraków, Dolny Śląsk
- inne kraje zamieszkiwane: Litwa, Ukraina
Turcja

Karaimi

- mniejszość etniczna i wyznaniowa
- wyznanie: karaimskie
- język: karaimski (zatracony)
- organizacje religijno-społeczne:
  - Karaimski Związek Religijny w RP
  - Związek Karaimów Polskich
- zabytki: cmentarz karaimski na Woli

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Tatarzy

- ok. 500 (*wg. spisu powszechnego z 2002 r.*), wg. innych danych ok. 3 tys.
- rejon zamieszkiwany: woj. podlaskie (Bohoniki, Kruszyniany)
- od XIV w. uchodźcy polityczni przyjmowani przez księcia Witolda

Tatarzy

- wyznanie: islam
- język: zatracony
- organizacje społeczno-religijne:
  - Muzułmański Związek Religijny
  - Związek Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej
- Potomkowie Tatarów:
  - Henryk Sienkiewicz
  - Magdalena Abakanowicz

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Powtórzenie

Ile udało nam się zapamiętać?

**Studencki Klub Przewodników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 1

- Ile jest ustawowych mniejszości narodowych w Polsce?

9

Pytanie 2

- Jakie są ustawowe mniejszości narodowe w Polsce?

Białoruska

Czeska

Litewska

Niemiecka

Ormiańska

Rosyjska

Słowacka

Ukraińska

Żydowska

Pytanie 3

- Ile jest ustawowych mniejszości etnicznych w Polsce?

4

Pytanie 4

- Jakie są ustawowe mniejszości etniczne w Polsce?

Łemkowska

Romska

Karaimska

Tatarska

Pytanie 5

- Jaka ustawowe mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?
  - *Jest to mniejszość tradycyjnie zamieszkała na południowo-wschodnich terenach województwa podlaskiego, głównie w powiecie hajnowskim i bielskim. Na terenie 12 gmin województwa podlaskiego przedstawiciele tej mniejszości stanowią ponad 20 % mieszkańców gminy, w tym w 4 - ponad 50 %. Zdecydowana większość przedstawicieli tej mniejszości należy do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.*

Pytanie 5

Białorusini

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 6

- Jaka ustawowe mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?
  - *Jest to mniejszość tradycyjnie zamieszkała na północnych terenach województwa podlaskiego. Największe skupisko osób należących do tej mniejszości znajduje się na terenie powiatu sejneńskiego, m.in. stanowią oni 75% mieszkańców gminy Puńsk. Języka tej mniejszości można uczyć się w 17 placówkach oświatowych, w większości tych placówek jest to język wykładowy – taki model nauczania mniejszość ta wybrała jako jedyna mniejszość w Polsce. Nauczanie języka zorganizowane jest na wszystkich poziomach nauczania. Zdecydowana większość przedstawicieli mniejszości to wierni Kościoła Rzymskokatolickiego.*

Pytanie 6

Litwini

**Studencki Klub Przewodników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 7

- Jaka ustawowe mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?
  - *Jest to mniejszość zamieszkująca głównie województwo małopolskie, tradycyjnie tereny Spisza i Orawy. Przedstawiciele tej mniejszości są w większości wiernymi Kościoła Rzymskokatolickiego.*

Pytanie 7

Słowacy

**Studencki Klub Przewodników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 8

- Jaka ustawowe mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?
  - *Jest to najlichniesza mniejszość zamieszkująca Polskę. Przedstawiciele tej mniejszości najlichnieszej zamieszkują w województwo opolskie, śląskie oraz warmińsko-mazurskie. W Parlamencie zasiada jeden przedstawiciel mniejszości, wybrany z listy wyborczej komitetu tej mniejszości. Przedstawiciele tej mniejszości są w większości katolikami, nieliczni (głównie zamieszkujący województwa Polski północnej) deklarują przynależność do Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego.*

Pytanie 8

Niemcy

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 9

- Jaka ustawowa mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?
  - *Jest to najmniej liczna mniejszość w Polsce, mieszkająca przede wszystkim w Warszawie i okolicach, Wrocławiu oraz w Trójmieście. Pierwsze grupy przybyły z Krymu w XIII wieku i osiedliły się na ziemiach księstwa halicko-wołyńskiego (Łuck, Halicz, Lwów). Na przełomie XIII/XIV w. duża grupa została osiedlona w Trokach koło Wilna. Na obecne tereny Polski przesiedlili się po II wojnie światowej w wyniku repatriacji ze wschodnich kresów Rzeczypospolitej. Przedstawiciele tej mniejszości zatracili znajomość ojczystego języka, wyróżnia ich natomiast religia, wywodząca się z judaizmu.*

Pytanie 9

Karaimi

**Studencki Klub Przewodników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 10

- Jaka ustawowa mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?
  - *Kolonie tej mniejszości powstałe około XI w. na Rusi Kijowskiej (Lwów, Łuck, Kamieniec Podolski) weszły w skład państwa Polskiego za panowania Kazimierza Wielkiego. W 1356 r. kolonie w Kamieńcu Podolskim i we Lwowie uzyskały potwierdzenie swojej autonomii, a Lwów został siedzibą biskupa ormiańskiego. Po II wojnie światowej polscy przedstawiciele tej mniejszości z dawnych kresów południowo-wschodnich w większości repatriowali się na obecne tereny państwa Polskiego. Największe skupiska tej mniejszości znajdują się w Warszawie, Poznaniu i Krakowie. Ważnym centrum kulturalnym są też Gliwice. Mieszkający w Polsce przedstawiciele tej mniejszości są przeważnie katolikami obrządku ormiańskiego lub łacińskiego.*

Pytanie 10

Ormianie

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 11

• Jaka ustawowa mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?

- *Przedstawiciele tej mniejszości mieszkają w rozproszeniu, przede wszystkim w dużych miastach. Pierwsze wzmianki o ich zamieszkiwaniu na terenach polskich pochodzą z X wieku, a pierwszym oficjalnym polskim dokumentem nadającym im przywileje i autonomię był statut kaliski z XIII wieku. Napływali do Polski ze względu na stosunkowo najlepsze (na tle nieustannych pogromów w Europie Zachodniej) warunki bezpiecznego życia i rozwoju własnej kultury oraz gwarantowaną przywilejami królewskimi autonomię gmin wyznaniowych. Ich liczba w Polsce tradycyjnie oscylowała w okolicach 10 % populacji (najwięcej w Europie). Rozwój ich życia w Polsce został brutalnie przerwany przez II wojnę światową i hitlerowską politykę Endlösung. Z ok. 3,5 miliona polskich przedstawiciele tej mniejszości wojnę przeżyło ok. 300 tys. W okresie PRL-u w kilku falach emigracyjnych wyjechała większość z nich wyjechała. Przedstawiciele tej mniejszości to wyznawcy religii mojżeszowej.*

Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej

Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie

Pytanie 11

Żydzi

**Studencki Klub Przewodników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 12

- Jaka ustawowa mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?
  - *To mniejszość zamieszkująca obecnie województwo dolnośląskie, małopolskie, lubuskie i podkarpackie. Tradycyjnie członkowie tej mniejszości zamieszkiwali Beskid Niski i część Beskidu Sądeckiego. Na tereny obecnego zamieszkiwania (zachodnie województwa kraju) zostali przesiedleni w 1947 r. w wyniku akcji „Wisła”. Część przedstawicieli tej mniejszości podkreśla swoją przynależność do narodu ukraińskiego, inni deklarują, że z narodem tym nie mają związków. Mniejszość ta w znacznej większości należy do dwóch Kościołów: Kościoła Katolickiego Obrządku Bizantyjsko-Ukraińskiego oraz Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.*

Pytanie 12

Łemkowie

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 13

- Jaka ustawowa mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?
  - *Przedstawiciele tej mniejszości zamieszkują głównie w województwie podlaskim - na Białostocczyźnie (Bohoniki i Kruszyniany) oraz miasta Białystok, Sokółkę, Dąbrowę Białostocką i Gdańsk. Polscy przedstawiciele tej mniejszości mieszkali na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego od końca XIV wieku. Ich przodkami byli emigranci lub uciekinierzy z terenów ówczesnej Złotej Ordy oraz z Krymu. Mniejszość ta w Polsce zatraciła znajomość swojego ojczystego języka, pozostali natomiast wierni religii muzułmańskiej.*

Pytanie 13

Tatarzy

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 14

- Jaka ustawowa mniejszość etniczna lub narodowa w Polsce została opisana poniżej?
  - *Przedstawiciele tej mniejszości mieszkający w Polsce wywodzą się głównie z kolejnych fal migracyjnych, w ramach których przybywali do Polski: w okresie rozbiorów, po rewolucji październikowej, w okresie PRL oraz po rozpadzie ZSRR. Przedstawiciele tej mniejszości należą w większości do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Ponadto w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim mieszkają staroobrzędowcy (starowiercy). Grupa ta, jako grupa wyznaniowa, powstała w drugiej połowie XVII wieku w wyniku rozłamu w rosyjskiej cerkwi prawosławnej. Pod koniec XVIII wieku staroobrzędowcy osiedlili się na obecnych terenach Polski (Suwalszczyzna i Mazury) uchodząc przed prześladowaniami religijnymi. Najważniejszym czynnikiem identyfikacji tej grupy jest religia (prawosławie w obrządku Wschodniego Kościoła Staroobrzędowego), a świadomość narodowa stanowi czynnik drugorzędny.*

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Pytanie 14

Rosjanie

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**

Bibliografia

- Wikipedia - hasło „Mniejszości Narodowe i etniczne w Polsce”
  - http://pl.wikipedia.org/wiki/Mniejszo%C5%9Bci_narodowe_i_etniczne_w_Polsce
- Opis mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce na stronie MSWiA
  - <http://www.mswia.gov.pl/portal/pl/61/37/>

Dziękuję za uwagę!

**Studencki Klub Przodowników Turystyki Górskiej
Koło nr 23 przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie**